

География пәнінен теориялық турға арналған сұрақтар

9 сынып

Аудандық олимпиада

1. Келесі түсініктерге анықтама беріңіз: друмлин, деградация, гигрофил, стагнация, делиметация (әр дұрыс жауап үшін 2 балл, барлығы 10 балл).
2. Қазақстан шаруашылығындағы көліктің маңызы. Көліктің түрлері және олардың ерекшеліктері. Еліміздегі негізгі көлік магистралдары және тораптары. Көлік және қоршаған орта. Қазақстандағы көлік жүйесінің даму келешегі (10 балл)
3. **Тесттік тапсырма** (әр дұрыс жауапқа 1 балл. Барлығы 30 балл)
 1. $53,5^\circ$ с.е. (1° - 66 км) параллель бойынша Дублин(6° б.б.) мен Минсктің ($27,5^\circ$ ш.б.) арақашықтығын анықтаңдар.
 - А) 396 км
 - В) 1419 км
 - С) 1782 км
 - Д) 2211 км
 - Е) 1851 км
 2. Мазмұны бойынша дүниежүзінің саяси картасы қандай карта тобына жатады?
 - А) Жалпы географиялық
 - В) Тақырыптық
 - С) Мемлекеттік
 - Д) Материктік, мұхиттық және олардың бөліктері
 - Е) Физикалық
 3. Жер бетін материктік және мұхиттық жарты шарлар болып бөлетіндігі белгілі. Мұхиттық жарты шардың орталық нүктесінің координаттары – 47^0 о.б., $178,5^0$ ш.е. Мұхиттық жарты шарлар картасынан қай мұхитты көруге болмайды?
 - А) Атлант
 - В) Үнді
 - С) Солтүстік Мұзды
 - Д) Тынық
 - Е) Оңтүстік
 4. Теңіз деңгейінен тік сызық бойынша нүктенің жер бетінен жоғары орналасуы– бұл:
 - А) горизонталь
 - В) нүктенің абсолютті биіктігі
 - С) нүктенің салыстырмалы биіктігі
 - Д) бергштрихтар
 - Е) көлбеу
 5. Қандай таулы жүйеде биіктік табиғат белдеудерінің саны көп болады:
 - А) Орал таулары
 - В) Гималай
 - С) Саяндар
 - Д) Скандинавиялық таулар
 - Е) Анд
 6. 23 қыркүйек күні қай мүйісте Күннің жартыкүндік биіктігі көкжиекте $12,5^\circ$ құрайды?
 - А) Флигели
 - В) Дежнева
 - С) Челюскин
 - Д) Нордкап

Е) Канаверал

7. Бедердің қай түрлері таулы мұз басуды құрайды?

А) камы

В) кары

С) карры

Д) грабены

Е) горсты

8. 23 қыркүйекте түс мезгілінде Гринвич бойынша, Күн қай материктің ең биік нүктесінің тас төбесінде орналасады?

А) Еуразия

В) Африка

С) Оңтүстік Америка

Д) Австралия

Е) Солтүстік Америка

9. Сәйкестікті табыңдар: «Әлемдік Мұхит түбінің бөлігі – тереңдік»

1) материктік баурай 2) мұхит арнасы 3) терең науа 4) материктік қайраң

А) 4000-5000 м Б) 6000 м жоғары В) 0-200 м Г) 200-4000 м

А) 1В 2А 3Б 4Г

В) 1Г 2А 3Б 4 В

С) 1В 2Б 3А 4Г

Д) 1А 2Б 3Г 4В

Е) 1 В 2Г 3А 4Б

10. Тау мұздықтары Гималай тауының көптеген ауданын алып жатыр. Олардың болашақтағы таралуына келтіретін кедергі:

А) таулардың аса биіктігі

В) мұхитқа жақындығы

С) тропикалық ендікте орналасуы

Д) жауын-шашын көлемінің оңтүстік және оңтүстік-батыс тау бөктерінде көп таралуы

Е) ауа массаларының әсері

11. Мына құралдардың қайсысы ауа температурасы және ауа ылғалдылығын өлшейді?

А) психрометр

В) термометр

С) гигрометр

Д) барометр

Е) анемометр

12. Укаяли мен Мараньон өзендерінің бірігуі қай өзеннің бастауы болып табылады?

А) Амазонка

В) Миссисипи

С) Нил

Д) Меконг

Е) Конго

13. Бүкіләлемдік мұра ЮНЕСКО-ның «Аскания-Ново» нысаны қай табиғи зонада орналасқан ?

А) шөл

В) дала

С) тайга

Д) тундра

Е) орман

14. Атақты көлі бар бұл табиғи аймақты – материктің «өлі жүрегі» деп атайды. Ыстық шөл арасында төмендеген бедер аймақтары байқалады, мұнда тек жаз мезгілінде ғана өзен және тұрақсыз бұлақ су ағындарымен ғана толығады, мұндай төмендеген бедер аумақтары кейде 15 мың км² құрайды. Ал жылдың басқа мезгілдерінде суаттар құрғап, оның түбінде

қалың тұз қабаттары жиналады. Тіпті мұндағы көлдер бірнеше жыл қатарынан құрғап қалады. Айналадағы өмір тіршіліксіз қалады. Мұнда қай материк және қай көл туралы айтылып отыр?

- A) австралиялық Эйр көлі
- B) африкалық Чад көлі
- C) солтүстік америкалық Үлкен Тұзды көл
- D) оңтүстік америкалық Титикака көлі
- E) еуразиялық Арал теңізі

15. Орталық Қазақстанда ауыл шаруашылығының қай түрі жақсы дамыған?

- A) жайылымдық мал шаруашылығы
- B) астық дақыл және картоп өндірісі
- C) техникалық мәдени өндіріс
- D) жүзім өсіру және бағбаншылық
- E) көкөніс шаруашылығы

16. Палеозойға дейінгі тау жыныстары мынадай таулы аудандарда кездеседі:

- A) Тянь-Шань жоталарында, Мұғалжарда, Ұлытау және Көкшетау
- B) Жетісу Алатауы, Тарбағатай және Алтай
- C) Қаратау жоталарында, Іле және Торғай
- D) Каспий маңы ойпаты мен Оралда
- E) Республика аумағы бойынша

17. Қазақстан мен Өзбекстанның мемлекеттік шекарасының ұзындығы:

- A) 1241 км
- B) 426 км
- C) 2354 км
- D) 1782 км
- E) 7591 км

18. Қазақстанның қай бөлігінде биіктігі 10-15 км, ал ұзындығы 20 км жететін «бэровтық адырлар» кездеседі. Бедердің бұл типін ашқан академик К.М.Бәрдін пікірі бойынша, адырлар дефляция мен эолдық аккумуляцияның салдарынан түзілген.

- A) Үстірт үстірті
- B) Торғай үстірті
- C) Каспий маңы ойпаты
- D) Тұран жазығы
- E) Бетпақдала үстірті

19. Хан-Тәңірінің ең биік нүктесі қай шекаралардың тоғысында орналасқан?

- A) Қытай, Қазақстан, Қырғызстан
- B) Монғолия, Қытай, Қазақстан
- C) Қытай, Қазақстан, Тәжікстан
- D) Ресей, Қытай, Қазақстан
- E) Вьетнам, Қазақстан, Қытай

20. Қазақ халқы қандай тіл тобы мен тіл семьясына жатады?

- A) түркі тілдес тобы мен алтай тіл семьясына
- B) финно-угорлық тіл тобы мен орал-юкагир тіл семьясына
- C) түркі тілдес тобы мен шығыс тіл семьясына
- D) роман тіл тобы мен үндіевропалық тіл семьясына
- E) түркі тілдес тобы мен үндіевропалық тіл семьясына

21. Тянь-Шань тау жотасының температурадағы айтарлықтай қарама-қайшылығы және ылғалдану деңгейі неге байланысты?

- A) бедердің бөлшектенуіне
- B) бедердің күрделілігіне
- C) ылғалдың негізгі көздеріне
- D) су ағындарының болуына

Е) жоталардың өте биік болуына

22. Өнімнің көп бөлігі аудан аралық айырбас үшін бағытталған, ауданның нақты бір өнім түрін өндіруге бағытталуы қалай аталады?

- А) кооперация
- В) оқшау бөлігі
- С) қиыстырылған
- Д) еңбек бөлінісі
- Е) мамандандырылған

23. Ең ірі қорғасын-мырыш комбинаты қайда орналасқан?

- А) Ақтөбе
- В) Шымкентте
- С) Зырянда
- Д) Өскеменде
- Е) Балхашта

24. Түркісіб теміржолы қай қалалар арқылы өтеді?

- А) Семей – Алматы – Құлан – Тараз
- В) Петропавл арқылы
- С) Оренбург – Ташкент
- Д) Қостанай – Көкшетау
- Е) Петропавл – Қарағанды – Шу

25. Жүзім өсіру Қазақстанның қай аймақтарында дамыған?

- А) оңтүстік
- В) батыс
- С) солтүстік
- Д) шығыс
- Е) орталық

26. Қазақстандағы ең ірі ет комбинаты қайда орналасқан?

- А) Алматы
- В) Талдықорған
- С) Өскемен
- Д) Шымкент
- Е) Семей

27. Қазақстандағы мезгілдік болып саналатын көлік түрі:

- А) теңіздік
- В) құбыр жолы
- С) әуе жолы
- Д) өзендік
- Е) теміржол

28. 1720 жылы Үлбі және Ертіс өзендерінің біріккен жерінде бекініс болып құрылған қала?

- А) Семей
- В) Өскемен
- С) Павлодар
- Д) Лениногор
- Е) Зырян

29. Оңтүстік-Қазақстан облысының Өгем жотасы және Талас-Алатауының баурайында 1927 жылы құрылған мемлекеттік қорық:

- А) Марқакөл
- В) Алакөл
- С) Іле-Алатауы
- Д) Ақсу-Жабағалы

Е) Наурызым

30. Өзара өндірістік салада байланысқан жақын аралықта орналасқан елді-мекендердің өнеркәсіптік кәсіпорын топтары нені құрайды?

А) экономикалық ауданды

В) мамандандырылуды

С) өнеркәсіптік торапты

Д) географиялық еңбек бөлінісін

Е) экономикалық облысты

БАРЛЫҒЫ: 50 балл

Вопросы теоретического тура по географии

9 класс

Районная олимпиада

1. Дайте определение следующим понятиям: друмлин, деградация, гигрофилы, стагнация, делиметация (2 балла за каждый правильный ответ, итого 10 баллов).
 2. Значение транспорта в хозяйстве Казахстана. Виды транспорта и их особенности. Главные транспортные магистрали и узлы страны. Транспорт и окружающая среда. Перспективы развития транспортной системы Казахстана. (10 баллов)
 3. Тестовые задания (1 балл за каждый правильный ответ. Итого 30 баллов)
2. Определите расстояние между Дублином (6° з.д.) и Минском ($27,5^\circ$ в.д.) по параллели $53,5^\circ$ с.ш. ($1^\circ - 66$ км):
 - A) 396 км
 - B) 1419 км
 - C) 1782 км
 - D) 2211 км
 - E) 1851 км
 3. Политическая карта мира по содержанию относится к группе карт.
 - A) Общегеографическим
 - B) Тематическим
 - C) Государственным
 - D) Материков, океанов и их частей
 - E) Физическим
 4. Известно, что поверхность Земли условно делят на материковое и океаническое полушария. Координаты центральной точки океанического полушария - 47° ю. ш., $178,5^\circ$ в. д. Какой океан нельзя увидеть на карте океанического полушария?
 - A) Атлантический
 - B) Индийский
 - C) Северный Ледовитый
 - D) Тихий
 - E) Южный
 5. Превышение точки земной поверхности по отвесной линии над уровнем моря – это:
 - A) горизонталь
 - B) абсолютная высота точки
 - C) относительная высота точки
 - D) бергштрихи
 - E) наклон
 6. В какой горной системе количество высотных природных поясов будет больше:
 - A) Уральские горы
 - B) Гималаи
 - C) Саяны
 - D) Скандинавские горы
 - E) Анды
 7. На каком мысе 23 сентября полуденная высота Солнца над горизонтом составляет $12,5^\circ$?
 - A) Флигели
 - B) Дежнева
 - C) Челюскин
 - D) Нордкап

Е) [Канаверал](#)

8. Какие формы рельефа создаются горным оледенением:

- А) камы
- В) кары
- С) карры
- Д) грабены
- Е) горсты

9. Ближе всего к высочайшей вершине какого материка 23 сентября в полдень по Гринвичу Солнце находится в зените

- А) Евразия
- В) Африка
- С) Южная Америка
- Д) Австралия
- Е) Северная Америка

10. Установите, какое соответствие «часть дна Мирового океана – глубина:

1) материковый склон 2) ложе океана 3) глубоководный желоб 4) материковый шельф

- А) 4000-5000 м Б) свыше 6000 м В) 0-200 м Г) 200-4000 м
- А) 1В 2А 3Б 4Г
- В) 1Г 2А 3Б 4 В
- С) 1В 2Б 3А 4Г
- Д) 1А 2Б 3Г 4В
- Е) 1 В 2Г 3А 4Б

11. Горные ледники занимают наибольшую площадь в Гималаях. Их дальнейшему распространению мешает:

- А) большая высота гор
- В) территориальная близость к океану
- С) нахождение в тропических широтах
- Д) большое количество осадков в южных и юго-западных предгорьях
- Е) влияние воздушных масс

12. Каким из этих приборов можно измерить температуру и влажность воздуха?

- А) психрометр
- В) термометр
- С) гигрометр
- Д) барометр
- Е) анемометр

13. Слияние рек Укаяли и Мараньон дает начало реке:

- А) Амазонка
- В) Миссисипи
- С) Нил
- Д) Меконг
- Е) Конго

14. В какой природной зоне расположен объект Всемирного наследия ЮНЕСКО «Аскания-Нова»?

- А) пустыни
- В) степи
- С) тайга
- Д) тундра
- Е) леса

15. Эту природную область с находящимся здесь известным озером называют «мёртвым сердцем» материка. Среди жарких пустынь располагается понижение рельефа (12 метров ниже уровня океана), которое наполняется водой лишь летом от рек и ручьёв с непостоянным водотоком, достигая иногда площади 15 тыс. км². В остальное время года

водоём пересыхает, и на его дне лежат толстые слои соли. Иногда озеро остаётся сухим по несколько лет подряд. Жизнь вокруг замирает. О каком материке, и о каком озере идёт речь?

- A) австралийское озеро Эйр
- B) африканское озеро Чад
- C) североамериканское Большое Солёное озеро
- D) южноамериканское озеро Титикака
- E) евразийское Аральское море

16. Какие отрасли сельского хозяйства развиты в Центральном Казахстане:

- A) пастбищное животноводство
- B) зерновое и картофельное производство
- C) производство технических культур
- D) виноградарство и садоводство
- E) овощеводство

17. Допалеозойские горные породы встречаются таких горных районах, как:

- A) в хребтах Тянь-Шаня, Мугалжаре, Улытау и Кокшетау
- B) в хребтах Жетысуйского Алатау, Тарбагатай и Алтая
- C) в хребтах Каратау, в Илейском и Торгайском впадинах
- D) в Прикаспийской низменности и на Урале
- E) повсеместно по территории республики

18. Протяженность государственной границы Казахстана с Узбекистаном:

- A) 1241 км
- B) 426 км
- C) 2354 км
- D) 1782 км
- E) 7591 км

19. В какой части Казахстана встречаются «бэровские бугры», высота которых достигает 10-15 км, а длина 20 км. По мнению академика К.М.Бэра, открывшего этот вид рельефа, бугры образовались в результате дефляции и эоловой аккумуляции.

- A) плато Устюрт
- B) плато Тургай
- C) Прикаспийская низменность
- D) Туранская равнина
- E) плато Бетпақдала

20. Наивысшая точка Хан-Тенгри находится на стыке границ:

- A) Китая, Казахстана, Киргизии
- B) Монголии, Китая, Казахстана
- C) Китая, Казахстана, Таджикистана
- D) России, Китая, Казахстана
- E) Вьетнама, Казахстана, Китая

21. К какой языковой группе и языковой семье относят казахский народ:

- A) тюркской языковой группе алтайской языковой семьи
- B) финно-угорской языковой группе уральско-юкагирской языковой семьи
- C) тюркской языковой группе восточной языковой семьи
- D) романской языковой группе индоевропейской языковой семьи
- E) тюркской языковой группе индоевропейской языковой семьи

22. Значительные контрасты в температурах и степени увлажнения в хребтах Тянь-Шаня зависят от:

- A) расчлененности рельефа
- B) сложности рельефа
- C) основного источника влаги
- D) наличия водотоков

- Е) больших высот хребтов
23. Сосредоточение в районе производства определенного вида продукции, значительная часть которого предназначена для межрайонного обмена, называется:
- А) кооперацией
 - В) локализацией
 - С) комбинированием
 - Д) разделением труда
 - Е) специализацией
24. Крупнейший свинцово-цинковый комбинат находится в:
- А) Актобе
 - В) Шымкенте
 - С) Зыряновске
 - Д) Усть-Каменогорске
 - Е) Балхаше
25. Турксиб, это железная дорога, проходящая через города:
- А) Семей – Алматы – Кулан – Тараз
 - В) через Петропавловск
 - С) Оренбург – Ташкент
 - Д) Костанай – Кокшетау
 - Е) Петропавловск – Караганда – Шу
26. В каких областях Казахстана хорошо развито виноградарство?
- А) южных
 - В) западных
 - С) северных
 - Д) восточных
 - Е) центральных
27. Крупнейший мясокомбинат в Казахстане находится в:
- А) Алматы
 - В) Талдыкоргане
 - С) Усть-Каменогорске
 - Д) Шымкенте
 - Е) Семипалатинске
28. Вид транспорта в Казахстане, который является сезонным:
- А) морской
 - В) трубопроводный
 - С) авиационный
 - Д) речной
 - Е) железнодорожный
29. Город, возникший в 1720 г. как крепость, у слияния рек Ульбы с Иртышом:
- А) Семипалатинск
 - В) Усть-Каменогорск
 - С) Павлодар
 - Д) Лениногорск
 - Е) Зыряновск
30. Государственный заповедник, созданный в 1927 году на склонах Таласского Алатау и Угамского хребта Южно-Казахстанской области:
- А) Маркакольский
 - В) Алакольский
 - С) Иле-Алатауский
 - Д) Аксу-Жабаглинский
 - Е) Наурзумский

31. Группа промышленных предприятий, расположенных в ближайших поселениях, имеющих между собой производственные связи, образуют:

- А) экономический район
- В) специализацию
- С) промышленный узел
- Д) географическое разделение труда
- Е) экономическую область

ВСЕГО: 50 баллов